

RAČUNOVODSTVO

RAČUNOVODSTVO OSNOVNE STUDIJE

RAČUNOVODSTVO STUDIJE MENADŽMENTA

UPRAVLJAČKO RAČUNOVODSTVO

RAČUNOVODSTVO TROŠKOVA

IZBORNI PREDMETI

Predavači Linkovi Home

V PREDAVANJE

1 RAČUNOVODSTVENI ASPEKT OBRTNIH SREDSTAVA (MATERIJALA)

Docent dr Ana Lalević-Filipović

OBRTNA IMOVINA

POJAM

- *Pojavji oblik poslovne imovine koje je pribavljena s ciljem uspješnog obavljanja kratkoročnih poslovnih aktivnosti*

KARAKTERISTIKE

1. VIJEK TRAJANJA KRAĆI OD GODINU DANA;
2. KOEFICIJENT OBRTA JE MANJI OD 1

3. MIJENJAJU SVOJ PRVOBITNI FIZIČKI OBLIK;
4. U CJELOSTI SE UTROŠE U TOKU VIJEKA TRAJANJA..
5. SLUŽE ZA PRODAJU KUPCIMA;
6. ULAZE NEPOSREDNO U SUPSTANCU NOVIH UČINAKA;

KRATKOTRAJNA (TEKUĆA, OBRтна) IMOVINA (1 I 2)

ZALIHE (1)

- Zalihe materijala
- Nedovršene proizvodnje
- Gotovi proizvodi
- Roba
- Dati avansi

KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA, PLASMANI I GOTOVINA (2)

- potraživanja po osnovu prodaje;
- Potraživanja iz specifičnih poslova;
- Druga potraživanja;
- Kratkoročni finansijski plasmani;
- Gotovina i gotovinski ekvivalenti;
- PDV;
- AVR

ZALIHE (KLASA 1)

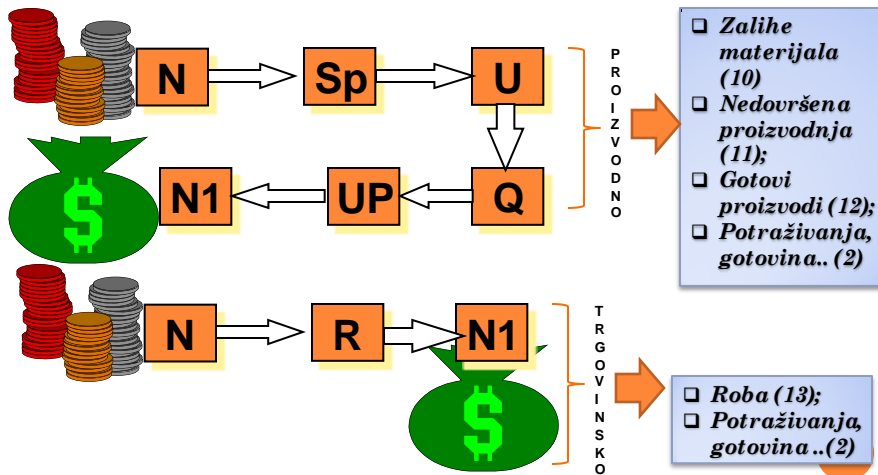
POJAM...

- ✓ Tekuće sredstvo koje se prodaju ili utroše u toku jedna kalendarske godine ili jednog poslovnog ciklusa...
- ✓ **MRS 2:** Moraju da budu ispunjeni sljedeći uslovi:
 - ✓ "postoji kontrola odnosno vlasništvo nad ovom vrstom imovine;
 - ✓ Nastao je trošak u vezi sa pribaljanjenjem..;
 - ✓ Očekuju se buduće ekonomske koristi.."
- ✓ Vredovanje zaliha:
 - ✓ Načelo istorijskog troška;
 - ✓ Načelo "FER vrijednosti".

Ko ispunjava uslove prema MRS 2?

- Zalihe materijala (10)**
- Nedovršena proizvodnja (11);**
- Gotovi proizvodi (12);**
- Roba (13);**
- Dati avansi (15)**

CIKLUS PROCESA REPRODUKCIJE (PROIZVODNO I TRGOVINSKO PREDUZEĆE)

MATERIJAL (U ŠIREM SMISLU..)

- ✓ **Sirovine**-Proizvodi primarne proizvodnje...(ruda, nafta, drvo...)

- ✓ **Materijal:**
 - ✓ OSNOVNI MATERIJAL-proizvod prerađivačke industrije...(brašno, šećer..)

- ✓ **POMOĆNI MATERIJAL**-cjelokupnom supstancom ulazi u proizvod.
 - ✓ Proizvodni materijal.. (lijepak, boje, lakovi...)
 - ✓ Pomoćni neproizvodni materijal...(održavanje stalne imovine, čistoća...)

- ✓ **Gorivo i mazivo:**
 - ✓ Tehnološko...(koks u visokim pećima);
 - ✓ energetska...(ugalj, mazut..)

- ✓ **Sitan inventar**
- ✓ **Ambalaža** – čuvanje kvalitativnih i kvantitativnih svojstava gotovog proizvoda;

- ✓ **Auto gume**-funkciji i namjeni odnose se na korišćenje stalne imovine...

- ✓ **Rezervni dijelovi**-kontinuirano obavljanje procesa proizvodnje

KNJIGOVODSTVENO OBUHVATANJA STANJA I POSLOVNIH PROMJENA NA OBRATNOJ IMOVINI

Sintetička evidencija

- o vrijednosno iskazivanje ukupnog stanja i prometa na jednom zbirnom računu- Obrtna imovina-

Obrtna imovina

+	-
---	---

Materijalna evidencija

- ✓količinsko i vrijednosno iskazivanje prometa i stanja na analitičkim računima- Obrtna imovina-

Materijal "a"

1komx500€=500

Magacinska evidencija

- ✓količinsko iskazivanje prometa i stanja na analitičkim računima – Obrtna imovina-

Materijal "a"

3.sep	1kom
5.novem	5 kom

KNJIGOVODSTVENA DOKUMENTACIJA PRI NABAVCI MATERIJALA

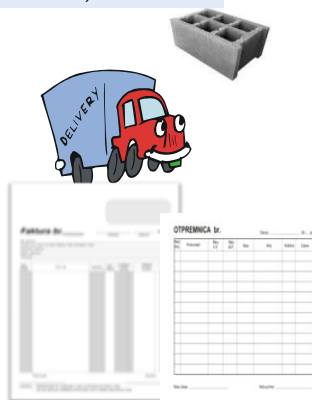
"franko magacin dobavljača" - znači da je momentom predaje materijala odgovornost za materijal sa dobavljača prešla na kupca tako da on putuje na račun i rizik kupca. (franko željeznička stanica, franko brod...)

"franko magacin kupca", znači da dobavljač ima obavezu da direktno izvrši isporuku u magacin kupca, tako da ZTN padaju na teret dobavljača. (FOB...)

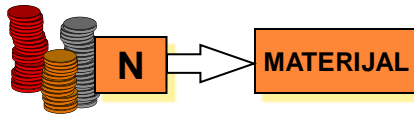
NAPOMENA!!!!

- Da bi se nabavka materijala knjžila preko konta **"MATERIJAL"** to u poslovnoj promjeni moraju biti navedena prateća dokumentacija (otpremnica, faktura, prijemnica...)
- Ukoliko nije navedena **PRIJEMNICA** to znači da materijal nije stigao u magacin, pa moramo koristiti privremena konta!

- o Zapisnici o kvalitativnom i kvantitativnom prijemu;
- o Trebovanje, izdatnice materijala;
- o Povratnice materijala;
- o Knjižno pismo;
- o Popisne liste

OBRAČUN I KNJIGOVODSTVENO OBUHVTANJE NABAVKE MATERIJALA

- **STVARNIM NABAVNIM CIJENAMA;**
- **PLANIRANIM NABAVNIM CIJENAMA;**

ŠTA SAČINJAVA NABAVNU VRIJEDNOST ZALIHA MATERIJALA?

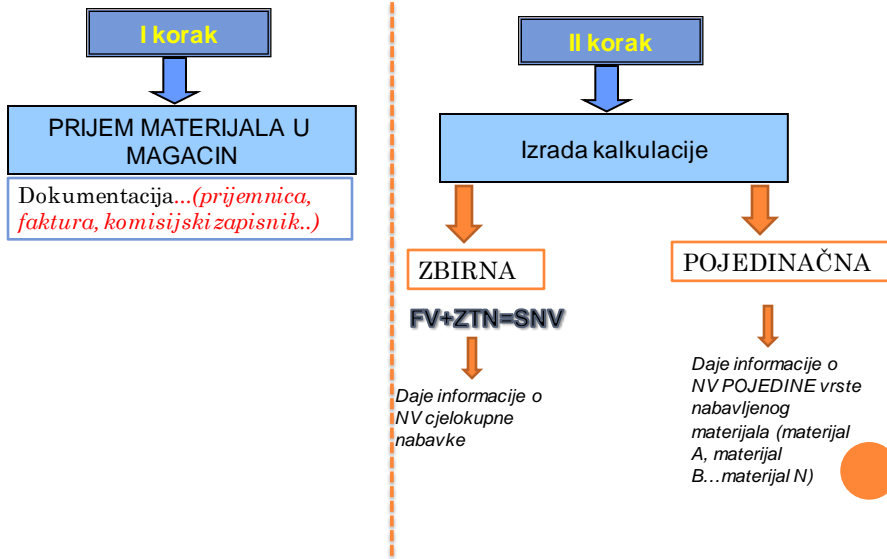
NETO FAKTURNA
VRIJEDNOST=BFV-DISKONTI
(rabat, kasa skonto...)

BRUTO FAKTURNA
VRIJEDNOST

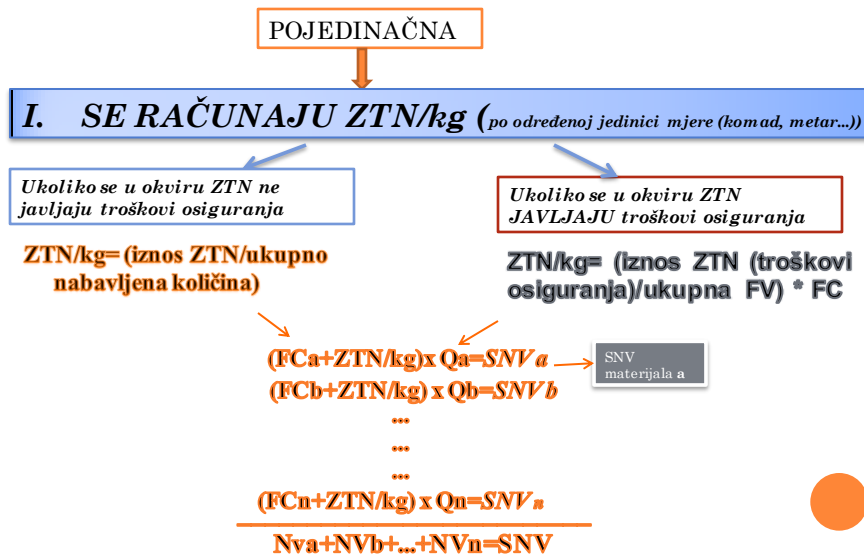
Klasa 1 ZALIHE MATERIJALA

<p><u>FAKTURNA VRIJEDNOST</u> (fc*Q) + <u>ZAVISNI TROŠKOVI NABAVKE</u> -carina -utovar -montaža -osiguranje -prevoz; -istovar...</p> <hr/> <p>Σ Nabavna vrijednost</p>

POSTUPAK PRI OBRAČUNU NABAVKE MATERIJALA PO SNV

NASTAVAK...POJEDINAČNA KALKULACIJA

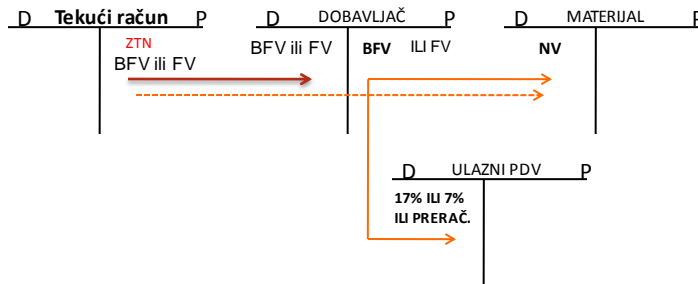
III KORAK- KNJIGOVODSTVENO OBUHVATANJE NABAVKE MATERIJALA - SNV

1) zaduživanjem računa-Materijal za visinu fakturne vrijednosti uvećanu za ZTN, rn-Ulazni PDV; i odobravanjem računa-Dobavljač za BFV (NV+PDV), ukoliko je Dobavljač ispostavio fakturu za ZTN tj., izvršene usluge, odnosno

(1a)račun- Tekući račun/Blagajna ukoliko su izvršene usluge plaćene po nalogu banke (čekom) ili gotovinski;

Druga etapa u okviru nabavke materijala se odnosi na isplatu obaveze prema dobavljaču, a koja se knjigovodstveno evidentira:

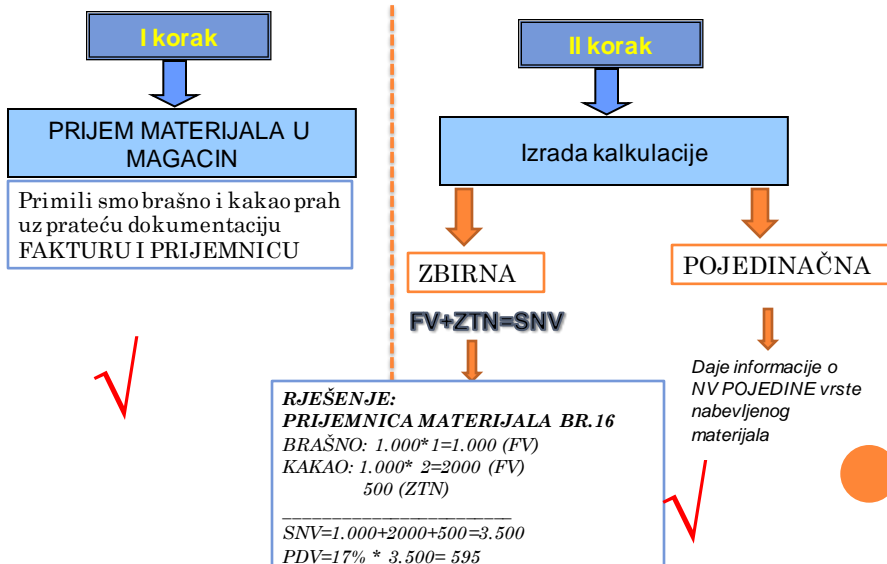
2) odobravanjem računa- Tekući račun/Blagajna za visinu fakturne vrijednosti (i ZTN) i zaduženjem računa-Dobavljač za isti iznos.

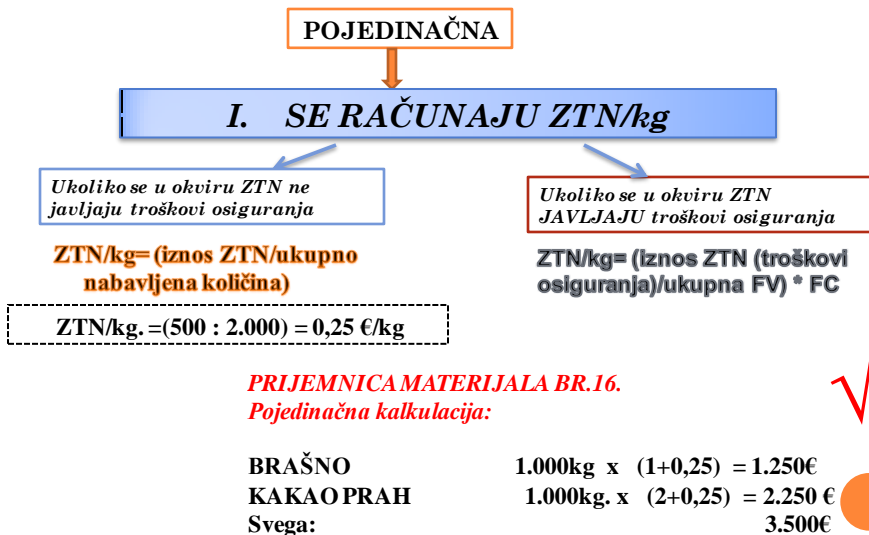
OBRAČUN I KNJIGOVODSTVENO OBUHVATANJE NABAVKE MATERIJALA -PRIMJER-

- 1) Po prijemnici br.16 i fakturi br.4 smo nabavili 1.000 kg brašna po 1€/kg i 1.000 kg kakao praha po 2€/kg. Troškovi prevoza željeznice po tovarnom listu su 500€, i PDV se obračunava po stopi od 17%.
- Uraditi pojedinačnu i zbirnu kalkulaciju.
- 2) Izvršena je isplata obaveze prema dobavljaču sa tekućeg računa.

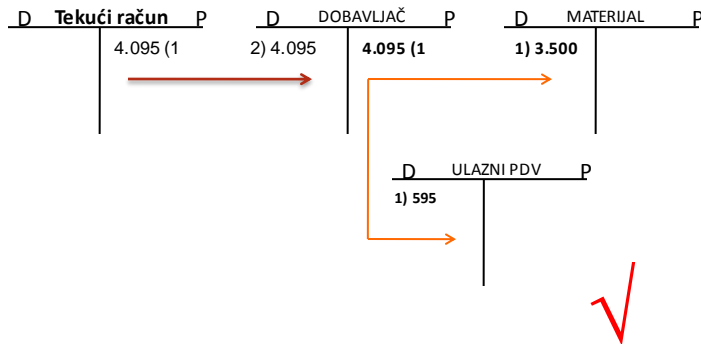
POSTUPAK PRI OBRAČUNU NABAVKE MATERIJALA PO SNV

NASTAVAK...POJEDINAČNA KALKULACIJA

KNJIGOVODSTVENO OBUHVATANJE NABAVKE MATERIJALA - SNV

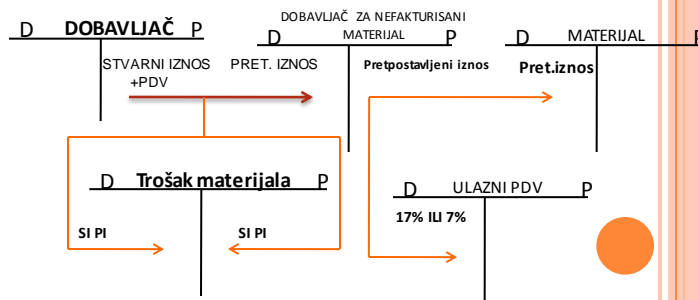
PRIJEM NEFAKTURISANOG MATERIJALA

Knjigovodstveno obuhvatanje:

- ❑ Materijal stigao u magacin...**faktura kasni!**
- ❑ Privremeni rn-Dobavljači za nefakturisani materijal

1) za "pretpostavljeni" iznos u korist privremenog konta-Dobavljač za nefakturisane materijal evidentira se prispjeli materijal, a na teret računa Materijal;

Kada stigne faktura dobavljača vrijednost iz fakture se:
2) evidentira u korist konta-Dobavljači (SI+PDV), a na teret konta-Dobavljači za nefakturisani materijal (PI), čime se ovaj konto izravnava i gasi, i zadužuje rn-Ulazni PDV

PRIJEM NEFAKTURISANOG MATERIJALA

- 1) Po prijemnici br.1 i otpremnici br.3/10 primljen je materijal brašno (2.000kg * 3€/kg) od dobavljača "A".
- Uraditi zbirnu kalkulaciju.
- 2) za primljeni materijal po otpremnici br.3/10, pristigla je faktura br.5 od dobavljača "A" na iznos od 800€. PDV se obračunava po stopi od 17%.

RJEŠENJE:

1) Zbirna kalkulacija:

$$1) \text{ FV} + \text{ZTN} = (400 * 2) + 0 = 800$$

2) Faktura br.5

$$1) 800 - \text{FV}$$

$$2) \text{ PDV} = 800 * 17\% = 136$$

DOBAVLJAČ		DOBAVLJAČ ZA NEFAKTURISANI MATERIJAL		MATERIJAL	
D	P	D	P	D	P
	936 (2)	2) 800	800 (1)	1) 800	

ULAZNI PDV	
D	P
	2) 136

MATERIJAL NA PUTU

- FAKTURA STIGLA...

MATERIJAL KASNI!

- Npr.utovaren u vagon...

- Privremeni

- rn-MATERIJAL NAPUTU

Knjigovodstveno obuhvatanje:

Stigla faktura.....:

1) Za FV zadužujemo rn-Materijal na putu; zadužujemo rn-PDv za obračunati PDV (17% ili 7% ili prerač.stopu); odobrava se rn-Dobavljač za FV+PDV;

Kada stigne materijal (dokument prijemnica):

2) Odobrava se rn-Materijal na putu za FV; zadužuje ulazni PDV ((17% ili 7% ili prerač.stopu); zadužuju rn-Materijal za FV+(novi) ZTN; odobrava rn-dobavljač za ispostaljenu fakturu po osnovu ZTN uvećanu za obračunati PDV

Isplata obaveze prema dobavljaču:

2) Odobrava se rn. npr-Tekući rn a zadužuje rn-Dobavljač.

DOBAVLJAČ		MATERIJAL NA PUTU		MATERIJAL	
D	P	D	P	D	P
	FV+PDV ZTN+PDV	FV	FV	FV+ZTN	

Tekući račun		ULAZNI PDV	
D	P	D	P
			17% ili 7%

MATERIJAL NA PUTU -PRIMJER-

- 1) Od dobavljača "A" primljena je faktura br. 11 za šećer koji je utovaren u vozilo (2.000kg). Ukupna vrijednost fakture glasi na 2.000€ . PDV se obračunava po stopi od 17%; franko magacin dobavljača.
- 2) Prema prijemnici br.3. primljen je materijal po fakturi br.11. Troškovi prevoza po fakturi iznose 200€, a iznos PDV je 34€.
- Sastaviti zbirnu kalkulaciju.

RJEŠENJE:

- 1) Faktura br.11
 - 1) 2.000=FV
 - 2) PDV=2.000*17%=340
- 2) Prema prijemnici br. 3 i Fakturi br. 11
 - 1) 2.000-FV
 - 2) 200-ZTN
 - 3) NV=2.000+200=2.200
 - 4) PDV=200*17%=34

D DOBAVLJAČ	P	D MATERIJAL NA PUTU	P	D MATERIJAL	P
	2.340 (1)	1) 2.000	2.000 (2)	2) 2.200	
	234 (2)				

D ULAZNI PDV	P
1) 340	
2) 34	

MATERIJAL NA DORADI I OBRADI

- Materijal nema upotrebnu vrijednost, već je štice **doradom obradom!**
- Privremeni konto-Materijal na obradi i doradi;
- Nakon dorade i obrade, materijal se vraća na zalihe. Njegova vrijednost je uvećana ne samo za iznos usluga obrade i dorade, već i za ostale ZTN kao npr. troškove transporta, utovara i sl.

Knjižovodstveno obuhvatanje:

1) zadužuje se konto-Materijal na obradi i doradi, a odobrava konto-Materijal;

Kada stigne faktura dobavljača za izvršene usluge dorade i obrade:

2) Odobrava rn-Dobavljač za vrijednost izvršene dorade, obrade, ZTN +PDV; zadužuje račun PDV i odobrava rn-Materijal na doradi i obradi za vrijednost izvršene dorade i obrade

Po prijemu doradenog materijala:

3) Odobrava se rn-Mater. na doradi i obradi i zadužuje rn-Materijal

Isplata obaveze prema dobavljaču:

2) Odobrava se rn. npr-Tekući rn a zadužuje rn-Dobavljač.

D DOBAVLJAČ	P	D MATERIJAL	P	D MATERIJAL NA DORADI I OBRADI	P
	Vrijednost obrade i dorade+PDV	Ukupni iznos dorade i obrade	Vrijednost poslatog materijala na doradu i obradu	Vrijednost poslatog materijala na doradu i obradu	Ukupni iznos dorade i obrade
	ZTN +PDV	ZTN			

D Tekući račun	P
	17% ili 7% ili preraču.

MATERIJAL NA DORADI I OBRADI -PRIMJER-

- 1) Preduzeće "X" je poslalo materijal "A" na doradu u vrijednosti od 500€. (200kg* 2,5€/kg).
- 2) Preduzeće koje je vršilo doradu ispostavilo je doradeni materijal u količini od 190kg i fakturu br. 12 na iznos 200€, a iznos PDV je 34€. Na ime troškova prevoza, utovara i istovara primili smo fakturu koja glasi na 100€. PDV je 17€. Izvršiti prijem dograđenog materijala.

RJEŠENJE:

- 1) Otpremnica br. 3:
 - 1) Vrijednost poslatog materijala=500
- 2a) Prema Fakturi br. 12
 - 1) Vrijednost dorad. materijala=200
 - 2) PDV=34
- 2b) 1) ZTN=100
 - 2) PDV=17
- 2c) PRIJEM:

D DOBAVLJAČ P		D MATERIJAL P		D Materijal na doradu i obradu P	
	234 (2a)		2c) 800		1) 500
	117 (2b)	500 (1)		2a) 200	800 (2c)
				2b) 100	
				D ULAZNI PDV P	
				2a) 34	
				2b) 17	

POTRAŽIVANJA PO OSNOVU PRODAJE

(GRUPA 20)

-POTRAŽIVANJA OD KUPACA-

- **POJAM:**
 - OČEKIVANJA da će dužnik (npr. kupac) svoju obavezu izmiriti u roku povjeriocu (npr. dobavljaču)
- Potraživanja po osnovu prodaje (potraživanja od kupaca);
- Potraživanja iz specifičnih poslova;
- Duga potraživanja (za kamatu, dividendu,...)
-
- **BITNO!!!**
- Naplativa (likvidna) potraživanja:
 - Koja se mogu naplatiti u ugovorenom roku i u puno iznosu;
- Ugrožena potraživanja:
 - Sumnjiva
 - Kada je kupac nelikvidan pa...
 - Sporna potraživanja
 - Kada kupac odbije da plati ili ne prizna potraživanje...
- Nenaplativa (otpisana) potraživanja

POTRAŽIVANJA OD KUPACA

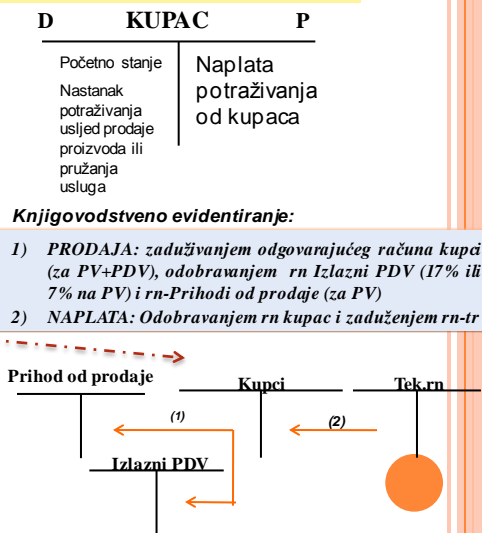
- Nastaju po osnovu prodaje proizvoda i usluga;
- Knjigovodstveni dokument-**UGOVORI, OTPREMNICA I FAKTURE:**
 - **VISINA;**
 - Nije fiksna kategorija;
 - Diskonti (popusti) dati od dobavljača u cilju stimulacije poslovne politike.
 - **ROK;**
 - Najčešće 15 dana od dana prijema robe i fakture;
 - Klauzule:
 - "n/15"
 - "3/10"
 - Kasa skonto...
- **NAČIN PLAĆANJA:**
 - Bez oglaganja-ček;
 - Sa rokom do 15 dana-virman;
 - Sa rokom do 90 dana-mjenica!

POTRAŽIVANJA OD KUPACA

..NASTAVAK

- Potraživanja i prihodi se **urednuju** primjenom pretpostavki o priznavanju iz **MRS 18- Prihodi**
- **Uslovi:**
 - Da je zasnovan dužničko poverilački odnos, da su proizvodi i roba isporučeni kupcu;
 - Da je izvršen obračun i ispostavljen odgovarajući dokument;
 - Potraživanja od kupaca su povezana sa nastankom prihoda;
- **Napomena:**
 - Vrednovanje po nabavnoj vrijednosti (fer vrijednosti datog sredstava ili pružene usluge)

POTRAŽIVANJA OD KUPACA - PRIMJER -

- 1) Kupcu je prodana roba u vrijednosti od 30.000€. U fakturi je obračunat PDV.
- 2) Kupac je na tekući račun preduzeća uplatio svoju obavezu.

RJEŠENJE:

1) $PV=30.000$ (bruto)
 $14,53\% \cdot 30.000 = 4.359$ --- PDV
 Prihod = $30.000 - 4.359 = 25.641$

Prihod od prodaje		Kupci		1) Tekući račun	
D	P	D	P	D	P
	25.641 (1)	1) 30.000	30.000 (2)	2) 30.000	

Izlazni PDV	
D	P
	4.359 (1)

MJENIČNA POTRAŽIVANJA

- **Mjenica-HOV** koja služi kao sredstvo obezbjeđenja odloženog plaćanja obaveze prema dobavljaču (glasi na neograničeni iznos...);
- Izdaje se od strane banke (**trasaNta**), na zahtjev dužnika (**tranaTa**) a isplaćuje se o roku dopsijeća dobavljaču (**remitentu**).
 - O roku dopsijeća imalac mjenice (remitent) istu podnosi za naplatu...
 - Rok dopsijeća:
 - 1) rok dopsijeća mjenice je **jednak** roku isplate obaveze prema dobavljaču,
 - 2) rok dopsijeća mjenice je **duži** od roka isplate obaveze prema dobavljaču (obračunava se pasivna ks)

Knjigovodstveno obuhvatanje nastalog oblika kratkoročnog potraživanja u momentu prijema mjenice se evidentira:

1) **zaduživanjem računa-Mjenično potraživanje za visinu nominalne vrijednosti i korektivnog računa-IVMP za visinu obračunate kamate, dok se račun Kupac odobrava za nominalnu vrijednost uvećanu za visinu obračunate kamate;**

Po prispjeću mjenice, odnosno u momentu naplate mjeničnog potraživanja, 2) **račun-Ispravka vrijednosti mjeničnih potraživanja se odobrava i za isti iznos zadužuje račun-Finansijski prihod.**

Kupac		Mjenična potraživanja		Tekući račun	
D	P	D	P	D	P
	Iznos potraživanja	Iznos potraživanja + kamata	Iznos potraživanja + kamata	Iznos potraživanja + kamata	

Finansijski prihod		IVMP	
D	P	D	P
	kamata	kamata	kamata

KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (23)

○ OBUHVATAJU:

- *Kredite;*
- *Plasmane u povezana pravna lica;*
- *HOV namijenjene prodaji;*
- *Otkupljene sopstvene akcije i udjeli koji treba da budu otuđeni u periodu do godine dana;*
- *Ostali kratkoročni finansijski plasmani sa rokom dospijeca do godinu dana od dana činidbe*
 - *(akcije, obveznice, komercijalni zapisi, blagajnički zapisi...)*

Postupak knjigovodstvenog obuhvatanja se vrši:

1) *zaduženjem računa-HOV (Kratkoročni plasmani) za visinu nabavne vrijednosti i za isti iznos odobrenjem računa-Blagajna/Tekući račun.*

U slučaju da je postignuta PV koja je jednaka NV kratkoročnih HOV, postupak knjigovodstvenog obuhvatanja bi bio sljedeći:

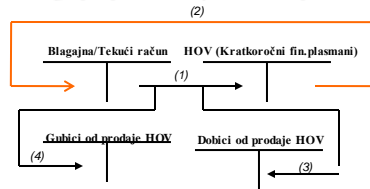
2) *zadužuje se račun-HOV za nominalnu vrijednost i odobrava za prodajnu vrijednost račun-Blagajna/Tekući račun.*

Za visinu obračunate razlike između veće prodajne i niže nominalne vrijednosti,

3) *odobrava se račun-Dobici od prodaje HOV, odnosno,*

4) *zadužuje se račun-Gubici od prodaje HOV, u slučaju da je prodajna vrijednost niža od nominalne.*

Grafički prikaz navedenog knjiženja se može se predstaviti na sljedeći način:

GOTOVINSKI EKVIVALENTI I GOTOVINA (GRUPA 24)

○ Napomena:

- *Novčana sredstva i sve poslovne promjene u vezi sa njima tokom poslovne godine evidentirane su i praćene na:*
- *tekućim računima kod poslovnih banaka;*
 - *KNJIGOVODSTVENA ISPRAVA "izvod sa tekućeg računa"*
- *deviznim računima,*
- *deviznoj blagajni...*

Tekućiračun

Početno stanje	isplata
Uplata	

○ **GOTOVINSKI EKVIVALENTI:**

- *Postoje ne radi investiranja, nego zarad izmirenja kratkoročnih obaveza*
- *Čekovi, mjenice, kratkoročne državne obveznice...*

○ **GOTOVINA:**

- *U širem smislu: čekovi, devizna sredstva, mjenice...*
- *U užem smislu: novac na računu, u blagajni...*

PITANJA????

HVALA NA PAŽNJI.....